

Asia: VN/23654/2021

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle arkistolain ja Kansallisarkistosta annetun lain muuttamisesta/Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av arkivlagen och lagen om Riksarkivet

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi otsikkoasiassa. Lausuntonaan Liikenne- ja viestintävirasto esittää seuraavaa.

Asian tausta ja valmistelu

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa arkistolain uudistamista ja kokonaiskuvan yhdistämistä tiedon elinkaaren osalta muun lainsäädännön kanssa yhteneväiseksi. Terminologian selkeyttäminen, tiedon kokonaisvaltainen elinkaariajattelu ja Kansallisarkiston sähköisen arkistoinnin käytettävyyden kehittäminen on kannatettavia tavoitteita ja osaltaan selkeyttää toimijoiden välisiä vastuita ja tehtäviä. Arkistoinnin tarkoitus on lainsäädäntöuudistuksessa selkeästi kuvattu asiakirjallisen kulttuuriperinnön säilyttämiseen ja saatavuuden edistämiseen.

Nykytila ja nykytilan arviointi

Esityksessä on kuvattu nykytila varsin kattavasti, kuitenkin Liikenne- ja viestintäviraston näkökulmasta on osin epäselvästi tai ristiriitaisesti käytetty käsitteitä asiakirja, tietovaranto ja tietoaineisto. Liikenne- ja viestintävirasto esittää huomiona, että esityksessä ei tuoda esiin selkeää mallia, miten arkistoidaan jatkuvasti ylläpidettävää tietovarantoa, missä tietoyksiköjä muodostuu ja poistuu ja kunkin tietoyksikön elinkaaren aikana siihen liitettyjen tietojen määrä ja kunkin sisältö muuttuvat. Epäselvää on myös se, tuleeko arkistoitujen tietojen saatavuuden varmistamiseksi alkuperäisestä tietovarannosta muodostaa arkistointikäyttötarkoituksen edellyttämiä, erillisiä tietoaineistoja. Liikenne- ja viestintäviraston mielestä vaatimus metatietojen kuvaamiseen koko tietoaineiston elinkaaren ajan on ymmärrettävää ja suositeltavaa, mutta sitä ei voi jättää kunkin toimijan suunnitteluvastuulle.

Tavoitteet

Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että lain toimeenpanon osalta tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, mikä on tiedon keruusta vastuussa olevan toimijan suhde muihin tiedon käsittelytoimiin ja arkistointivaatimuksen kohdistaminen tämän perusteella. Tiedonhallintalaki edellyttää, että kerran kerättyä tietoa tulee hyödyntää. Esiityksen osalta on epäselvää, kohdistuuko arkistointivaatimus vain tiedon alkuperäiselle kerääjälle/muodostajalle vai myös viranomaiselle, joka on koonnut tietoa useista lähteistä yhdistäen niitä omaan käyttötarkoitukseensa. Tässä tarkennuksessa tulee huomioida myös ne tiedon käyttötarkoitukset, missä tiedon lähde on jonkin toisen maan viranomainen tai yksityissektorin toimija.

Lakiehdotukset

Liikenne- ja viestintävirasto esittää huomiona sen, ettei lakiehdotuksessa ole siirtymäajan säädöksiä. Tästä saa käsityksen, että laki olisi voimaantullessaan sellaisenaan velvoittava. Koska arkistoinnin vaatimuksien toteuttaminen edellyttää sekä tietojen kuvaamista, seulontapäätöstä sekä näihin liittyviä merkittäviä tietojärjestelmämuutoksia ja arkistoon siirron ratkaisuja, tulee lain velvoittavuutta arvioida riskiperusteisesti vastaavasti kuin tiedonhallintalain osalta on edellytetty.

Ukskoski Annemari

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom - Teknologia- ja tietopalvelut